11. ויגש (יחזקאל לז 28-15)

טו. וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

טז. וְאַתָּה בֶן־אָדָם קַח־לְךָ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חבריו חֲבֵרָיו וּלְקַח עֵץ אֶחָד וּכְתֹוב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל חברו חֲבֵרָיו׃

וּלְקַח: ציווי נדיר (גם בשמות כט 1: וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְקַדֵּשׁ אֹתָם לְכַהֵן לִי **לְקַח** פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר וְאֵילִם שְׁנָיִם תְּמִימִם).

וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל חברו [חֲבֵרָיו]: העץ השני מסמל את עשרת שבטי ממלכת ישראל. פעמיים קרי-כתיב באותו פסוק: הכתיב בלשון יחיד והקרי בלשון רבים. לשון יחיד מדגישה ביתר שאת את הברית הכרותה.

יז. וְקָרַב אֹתָם אֶחָד אֶל־אֶחָד לְךָ לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ׃

וְקָרַב: במקום וְקָרֵב, ציווי פיעל.

יח. וַאֲשֶׁר יאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר הֲלוֹא־תַגִּיד לָנוּ מָה־אֵלֶּה לָךְ׃

יט. דַּבֵּר אֲלֵהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד־אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חברו חֲבֵרָיו וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת־עֵץ יְהוּדָה וַעֲשִׂיתִם לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי׃

בְּיַד אֶפְרַיִם: רמז לירבעם בן נבט משבט אפרים, אליו נהרו עשרה שבטים.

וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: משחק מילים בין עץ לשבט. דומה למשחק מילים בין עץ למטה.

וַעֲשִׂיתִם לְעֵץ אֶחָד: הפסוק הזה וקודמיו מראים לנו את המילה עֵץ בהוראותיה השונות: א) הוראה ראשית: עץ או אילן. ב) כִּסֵּא־נֶקְדּוֹכָה (החלק המתאר את השלם): עץ / שבט. ג) חומר הגלם: העץ ד) בהוראתו המטפורית: עץ / אדם.

וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי: ישמעו בקולי. הקב״ה הוא המדבר.

כ. וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר־תִּכְתָּב עֲלֵיהֶם בְּיָדְךָ לְעֵינֵיהֶם׃

מערכת הטעמים קשה כי המילה בְּיָדְךָ היא המושא לפועל תִּכְתֹּב.

כא. וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ־שָׁם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב וְהֵבֵאתִי אוֹתָם אֶל־אַדְמָתָם׃

כב. וְעָשִׂיתִי אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם לְמֶלֶךְ וְלֹא [יהיה־] יִהְיוּ־עוֹד לִשְׁנֵי גוֹיִם וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת עוֹד׃

וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לִשְׁנֵי גוֹיִם וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת עוֹד: המילה עוֹד במשפט חיובי משמעותה 'תמיד' ואילו במשפט שלילי משמעותה 'אף לא פעם'. כנ״ל המילה לָעַד ו-נָעַד, או המילה כֹּל: או הכל או לא כלום, לפי המקרה.

כג. וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם וּבְכֹל פִּשְׁעֵיהֶם וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָם מִכֹּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם וְטִהַרְתִּי אוֹתָם וְהָיוּ־לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃

כד. **וְעַבְדִּי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם וְרוֹעֶה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטַי יֵלֵכוּ וְחֻקֹּתַי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אוֹתָם׃**

וְעַבְדִּי דָוִד׃ מֶטונימיה, החלפת מסובב בסיבה׃ מצאצאי עבדי דוד.

כה. **וְיָשְׁבוּ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב אֲשֶׁר יָשְׁבוּ־בָהּ אֲבוֹתֵיכֶם וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד־עוֹלָם וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם׃**

וְדָוִד עַבְדִּי׃ כנ״ל.

כו. **וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אוֹתָם וּנְתַתִּים וְהִרְבֵּיתִי אוֹתָם וְנָתַתִּי אֶת־מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃**

אוֹתָם׃ במקום אתם, החלפה תכופה בספרי ירמיהו ויחזקאל. עיין גם ישעי׳ נט 21׃ וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם...

כז. **וְהָיָה מִשְׁכָּנִי עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ־לִי לְעָם׃**

כח. **וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל בִּהְיוֹת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃**

מְקַדֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל׃ כאן בחרתי בעם ישראל.

בְּתוֹכָם׃ לשון רבים במקום יחיד, סִינֶקְדוֹכָה תכופה מאד בתנ״ך.